

A reneszánsz Európában és Magyarországon

A VILÁGMINDENSÉG KÖZEPE

Javasolt feldolgozási idő: 10 perc

Mátyás király reneszánsz udvartartásáról szól Antonio Bonfini műve. A szövegrészletek elolvasása után készíts táblázatot, amelyben a reneszánsz előtti királyi életmód főbb jellemzőit (1. oszlop), Beatrix érkezésével a reneszánsz jegyében történő változtatásokat (2. oszlop) és a magyar főurak viszonyulását (3. oszlop) mutatsz be!

Ámde Mátyás nemcsak új törvényeket és rendeleteket hozott, hanem Beatrix jövetelével egész életformáját is megváltoztatta. A magyar királyoknak az volt a szokásuk, hogy az előkelőségekkel és a nemességgel családián éltek, a bejutást nemigen ellenőrizték, sok asztalt terítettek, a főurak közt lakomáztak barátilag, étkezés közben az ajtó nyitva állt, a kéregető koldusokat beeresztették, alamizsnát osztogattak nekik, mindenkit szívesen meghallgattak, többnyire közönséges kenyeret ettek, a királyhoz való bejutást lehetővé tették bárkinek, a legnyomorultabb személyeknek is, igénytelenül éltek, hitvány lakással is megelégedtek, a kápráztató háborúkra eszméletlen költséget áldoztak, de a fényes épületeket lebecsülték, odahaza szűkmarkúak, kifelé nagyvonalúak és pazarlóak voltak, népszerű és jóságos magatartásukkal és mindeme szokásukkal mindenkinek megnyerték a tetszését. Testőrség helyett éber vigyázatban vetélkedve óvta őt mindenki. Otthonában nem voltak drágaköves kelyhek, sem aranyedények vagy pomádés szelencék, termeit nem borította kárpit; bútorzat semmi, vagy ha itt-ott mégis, hát faragatlan és nyers; szögletes asztalon koszos abrosz; csak a lovakra és a fegyverzetre adott; ott aztán volt arany, drágakő, ezüst bőviben; emellett ápolta a haját, gyöngyös koszorút hordott, pompás ruhát viselt, amely hajazta a római prémes köntöst; más cifraságra nem volt gondja.

Miután pedig a királyné megérkezett, az asztalt és az életmódot kulturáltabbá tette, a hitvány háztartástól viszolyogva nagyszerű ebédlőtermeket rendezett be, díszes csarnokokat, aranyozott lakószobákat teremtett, a királyt visszafogta a közvetlenségtől, az ajtókhöz silbakot állított, megszüntette a szabad bejárást, rávette a királyi felséget, hogy sokkalta gondosabban őrizze a

méltóságát. Figyelmeztette, hogy meghatározott időben lépjen be a fogadóterembe és szolgáltasson igazságot. A szkíta szokások közé olaszokat hozott, és a latin konyhát is megkedveltette. Itáliából nagy költségen különböző mesterségeket és kiváló mestereket hívott be, mi azelőtt hiányzott. Így aztán jöttek Itáliából festők, bronzöntők, szobrászok, metszők, asztalosok, ötvösök, jöttek kőfaragók és építészek, akik jókora fizetséget kaptak; majd kiteljesedett az istentisztelet, a királyi kápolnát egész Galliából és Germániából szerződtetett énekesek gazdagították, de még konyhakertészeket, kert- és mezőgazdászokat is hozott Itáliából; olyanokat is hívott, akik a sajtot római, szicíliai, francia módon készítették. Csatlakoztak a bohócok, a színészek, akiket a királyné nagyon kedvelt; továbbá szóló- és zenekari fuvolások, dudások, citerások. Kedvelte a csillagászokat, az orvosokat, a matematikusokat, a jogtudósokat; a mágusoktól és a jósoktól sem idegenkedett; semmiféle tudományt sem vetett meg.

A műveltség és az élvezet iránt érzéketlen magyarok viszont mindezt ferde szemmel nézték, kárhoztatták az éktelen költekezést, nap mint nap szidták a királyi felséget, amiért a pénzt játékszernek tartja, a tisztesebb célra rendelt adót silány és üres dolgokra fecsérli, amiért sutba dobta a régi királyok takarékoságát és gazdaságosságát, odahagyta az ősi és szigorú erkölcsöket, eltörölte a hajdani szokásokat, és egészen átállt a római, mi több, a spanyol élvhajhászásra meg az elasszonyosodott életmódra. Morgolódtak, hogy papucsférj lett, hogy az idegenek nemcsak az aranyat rabolják el, hanem az uralkodó puhánysága folytán idestova az egész országot is; sok mást is rosszalottak és félremagyaráltak. Ám ez az isteni fejedelem, minden nemes mű atyja, a műveltség pártfogója, folyvást korholta a magyar szokásokat, nyíltan feddette a szkíta parasztosságot meg a civilizálatlan életmódot, következetesen elutasította a barbár ízlést, apránként bevezette a városiasságot, buzdította az arisztokráciát meg a nemességet a kulturálódásra, ajánlgatta, hogy tehetségük szerint építsenek csinos házakat, éljenek kényelmesebben, viselkedjenek barátságosabban a külföldiekkel, akiket korábban minden képzeletet felülmúlóan utáltak. Minderre elsősorban a saját példájával ösztönzött mindenkit.

A reneszánsz előtti szokások	Reneszánsz szokások	A magyar főurak véleménye